

MTM

**Intervjuer med låntagare
och bibliotekarier om annotationer
och ämnesord**

Maj 2016

MARKÖR
UNDERSÖKER · UTREDER · UTVÄRDERAR

Innehållsförteckning

- Bakgrund och syfte
- Metod
- Resultat
 - Användare
 - Bibliotekarier
- Analys och slutsatser

Bakgrund och syfte

- MTM (Myndigheten för tillgängliga medier) anpassar litteratur till personer med läsnedsättning. Exempel på tillgängliga medier är talböcker och punktskriftsböcker. Markör har på uppdrag av MTM genomfört intervjuer med användare (låntagare) och bibliotekarier om annotationer och ämnesord, så kallade metadata.
- En annotation är en kort beskrivningen av en bok; bokens handling och karaktär och ibland även information om författaren. Syftet med annotationerna är att upplysa och locka till läsning. Annotationerna publiceras på webbplatsen legimus.se, i appen Legimus och på etiketter som fästs på fysiska tal- och punktskriftsböcker på biblioteken.
- Ämnesorden delar in böckerna i olika kategorier, exempelvis deckare, kärlek och thriller. En del av böckerna har också ämnesord som beskriver själva anpassningen av boken, till exempel lugn inläsning.
- Syftet med undersökningen är att få mer kunskap om hur annotationerna och ämnesorden används, vad målgrupperna tycker om dem och eventuella behov av förändringar.

Metod

- Rekryteringen av intervjupersoner gjordes genom en fråga som ställdes i en webbenkät om annotationer och ämnesord, riktad till de aktuella målgrupperna, som Markör genomförde i april 2016. Sist i enkäten tillfrågades respondenten om han/hon var intresserad av att delta i en uppföljande intervju på telefon och ombads i så fall lämna kontaktuppgifter.
- Urvalet till intervjuerna gjordes enbart bland respondenter som i enkäten uppgav att de hade lagt märke till annotationerna och ämnesorden. 81 användare och 28 bibliotekarier hade tackat ja och uppfyllde ovanstående kriterier. Markör genomförde 10 intervjuer ur vardera målgrupp.
- Intervjuguiden bestod av 7 öppna frågor om annotationer och ämnesord. Samma intervjuguide användes till båda målgrupperna. Intervjuerna tog omkring 15 minuter per person att genomföra.
- Intervjuerna genomfördes under maj 2016 av en beteendevetare knuten till Markör med erfarenhet av bland annat coaching, handledning inom personlig utveckling och intervjuer.

Användare

Annotationerna

Hur använder du beskrivningarna?

Alla intervjupersoner använder annotationerna, men olika mycket och för olika syften .

När användaren vet vad han/hon söker är annotationen mindre viktig.	Annotationerna har däremot stor betydelse när användaren inte söker efter något specifikt.	Uppläsningen är viktig för många användare.
<p><i>Läser dem högst sällan...får ofta boktips eller hör talas om någon bok och då söker jag på den.</i></p>	<p><i>Ja, varje gång jag söker, om det inte är en alldeles specifik bok jag söker, men jag läser nog beskrivningen ändå när jag tänker efter, för det är en bra introduktion till boken</i></p>	<p><i>Jag går in och lyssnar också för det är inte alla uppläsare jag tycker om.</i></p>
<p><i>Läser alltid beskrivningen men då har jag egentligen redan bestämt mig (genom listan över månadens nya böcker).</i></p>	<p><i>Det är mycket värde i dem för att jag ska bestämma mig.</i></p>	<p><i>Viktigt vem som är uppläsare, då kan boken vara intressant bara därför.</i></p>
<p><i>Ibland får jag tips från kompisar och så och då läser jag dem inte.</i></p>	<p><i>Antingen söker jag på en speciell författare som jag tycker om eller böcker som är del 1,2,3 osv och då läser jag vilken del jag ska ha. Detta särskilt när jag läser för barnbarnen.</i></p> <p><i>Man kanske bara har hört något kort...läser beskrivningen, nä, det lät inte så bra. Eller tvärtom, när man läser beskrivningen låter det bättre än när man först hörde om boken.</i></p>	

Är det något du skulle vilja ändra på i beskrivningarna?

Ett fåtal önskemål om förändringar har framkommit. De flesta är nöjda som det är.

Viktigt att det framgår i beskrivningen att detta är del ett eller två i en serie... Det gör det ganska ofta, men den är ju ofta författarna skriver om samma huvudperson fastän det är en fristående bok och det borde också framgå (t ex "del 1 men fristående om Marianne...i Denise Rudbergs böcker").

Egentligen inte... är nöjd, skall inte vara för mycket, det skall leda till en spänning att den gör mig nyfiken...

Någon gång skulle jag vilja ha lite längre beskrivningar...Ibland läser jag facklitteratur och då vill jag veta vilken nivå den ligger på.

Jag skulle vilja få beskrivningarna upplästa.

Beskrivningen är bra och utförlig...mer än utförlig än på Storytel.

Ämnesorden

Hur använder du ämnesorden?

Är det något du skulle vilja ändra på när det gäller ämnesorden?

Vill att man separerar t ex historisk fakta och historiska romaner.... Det är en stark önskan. Annars är det typ 3000 böcker. Precis som alltihopa i ett... Om det är en spänningsroman eller roman - allt står under samma kategori. Det är prio ett för mig – använder Legimus varje dag!

Eftersom de flesta inte använder ämnesorden i någon större utsträckning har de heller inte så mycket synpunkter på dem. De som använder ämnesorden önskar dock sökfunktioner som ger mer avgränsade träfflistor.

Bättre med färre träffar så det blir mer specifikt ... Nu är det för mycket olika titlar. Lättare med en meny med underrubriker t ex typ av deckare ...

Är det något du vill lägga till när det gäller beskrivningarna och ämnesorden?

Det borde stå något om inläsaren och varför den läst in just den här boken.

Skulle uppskatta om jag kunde läsa baksidestexten så hade jag kunnat bli mera intresserad...Där står samma sak fast lite mer.

En jämförelse mellan olika inläsare.

Bibliotekarier

Annotationerna

Hur använder du beskrivningarna?

Alla bibliotekarier använder annotationerna. En del nästan dagligen, andra mer sporadiskt. Intervjuerna har visat att bibliotekarierna överlag har stor nytta av annotationerna för att vägleda, informera och inspirera låntagarna.

För att hitta rätt bok till rätt låntagare - för att en beskrivning säger så mycket mer än ett ämnesord. Särskilt för den äldre generation, de är väldigt noga och vet vad de vill ha, t ex en speciell tidsepok.

Läser beskrivningen för att kunna presentera författaren och boken för låntagaren.... Sånt är ovärderligt; jag kan ju inte bara säga att författaren är bra till låntagaren.

En del är väldigt "smala" i det de läser, så specifika som t ex pigor på 1800-talet. Då kan det vara svårt att veta om det faller inom ramen för deras specifikation och då måste jag ju läsa på i beskrivningen

En del låntagare vill ha vissa uppläsare och inte andra. Då kollar jag detta och berättar.

Är det något du skulle vilja ändra på i beskrivningarna?

*Dom är relativt korta...
många är ju vana vid
bokbloggar där man
berättar mer om boken och
mer personligt. Man känner
inte att man får nån känsla
för boken. Ofta får jag fylla
på själv, ge lite mer kött på
benen och eleverna vill ofta
ha en värdering av boken.*

*Ja, lite mer
presentation av
författarna.*

Hur använder du ämnesorden?

För alla - utom ett par respondenter – är ämnesorden ett viktigt verktyg i arbetet.

Använder ämnesorden mer sällan därför när jag kommer till Legimus då har jag redan använt vårt eget system så jag vet redan vad jag söker.

Nästan aldrig...har redan indikation på titel, författare så jag har redan hyfsat klart för mig vad eleven vill ha Har sökt på BOOK-IT och där använder jag ämnesord ---går sedan vidare till Legimus.

Om jag inte får det jag vill ha så använder jag utökad sökning och då försöker jag kombinera, om de vill t ex vill ha ett land, och om de bara vill ha om en viss del, då kan jag ju välja ett annat ord eller klassifikation, kanske väljer årtal ---så gör jag. Ju fler ämnesord desto lättare hitta - t ex arkitektur i New York under 50-talet.

Tycker de är suveräna i Legimus... man kan formulera bra sökningar... Jag gör en sökning och tar fram deras utökade katalogsökning och där finns det en liten ruta där man kan skriva in ämnesord för att leta efter intressanta böcker. Då kan jag skapa litteraturlistor åt låntagarna .

Jag använder dem främst till låntagare inom ett smalare område. Med ämnesord fungerar Legimus bättre än vår egen katalog.

Finns så många ämnesord att använda. Jag letar upp en bok som jag känner till och letar upp ämnesord som den boken har och använder sedan dem, eller så skriver jag i fritextrutan ord på måfå.

Är det något du vill ändra på när det gäller ämnesorden?

- Ett enda önskemål har inkommit från bibliotekarier om ämnesorden och det är att man ska kunna kombinera ämnesord.

Är det något du vill lägga till när det gäller beskrivningarna och ämnesorden?

Beskrivningarna är egentligen ett föredömligt system.

När det fungerar med vår brännare, då är det bra service. Vi tittar alltid på Nyhetslistan och laddar ned och använder den också.

Kanske lite mer om författarna...

Analys och slutsatser (1 av 2)

- Beskrivningarna används och uppskattas av båda målgrupperna. För användarna betyder annotationerna olika mycket beroende på om de söker något specifikt eller om de mer förutsättningslöst söker något bra att läsa. I det sistnämnda fallet är förstås beskrivningarna viktigare, ibland avgörande för om de väljer boken eller ej. Detta framkom även i enkäten.
- För bibliotekarierna är annotationerna ett självklart verktyg i arbetet. De kan användas för att kolla av att det är just den bok som låntagaren är ute efter, eller för att inspirera låntagare att läsa böcker de kanske annars inte hade valt.
- Ämnesorden används inte alls i lika utsträckning av vanliga låntagare. De använder ofta andra sökvägar. De läser boktips, mest nedladdade böcker eller söker fritt efter titlar eller författare de gillar.
- För bibliotekarierna är ämnesorden lika viktiga som annotationerna. De kombinerar ämnesord och sökord, de hittar nya ämnesord via titlar de redan känner till, de tar fram litteraturlistor åt låntagare med hjälp av ämnesorden.

Analys och slutsatser (2 av 2)

- I likhet med vad som framkom i enkätundersökningen visar intervjuerna att både användare och bibliotekarier är nöjda med både annotationerna och ämnesorden, även om de används på olika vis och olika mycket.
- Det finns ingen anledning att göra några stora förändringar av annotationerna och ämnesorden, möjligtvis finputsning av ett redan väl fungerande system.
- Det som efterfrågas av vissa är mer information i annotationerna, om författaren, om inläsaren och mer uttömmande information om eventuella ordningsföljder som böckerna ska läsas i.
- När det gäller ämnesorden efterfrågas fler finesser för att öka träffsäkerheten i sökningarna, t ex bättre möjligheter att kombinera ämnes- och sökord.

Kontakt Markör

För frågor kontakta:

- Pernilla Tollin
- pernilla.tollin@markor.se
- 070-525 07 33

- Peter Linsér
- peter.linser@markor.se
- 070-697 85 05

